

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing up at the bottom left, and a solid grey triangle pointing up at the bottom right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

PULMONOLOGIJOS GRUPĖ

JAUNIMO POŽIŪRIS IR ŽINIOS APIE DEGIĄSIAS CIGARETES

Darbo autorė. Rūta BLEIFERTAITĖ (V kursas).

Darbo vadovas. Asist. dr. Miglė LEONAVIČIŪTĖ KLIMANTAVIČIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Vaikų ligų klinika.

Darbo tikslas. Ištirti jaunimo požiūrį ir žinias apie degiąsias cigaretes.

Darbo metodika. Buvo suformuluota devyniolikos klausimų elektroninė anoniminė apklausa naudojantis „Google Forms“ programine įranga. Apklausa buvo publikuojama jaunimo socialiniuose tinkluose, „Facebook“, „Reddit“, ji buvo aktyvi 2022 metų lapkričio ir gruodžio mėnesiais. Klausimynas susidarė iš trijų dalių – sociodemografinės informacijos, rūkymo įpročių informacijos bei požiūrio apie degių cigarečių rūkymą klausimų, kurie buvo sudarinėjami naudojant Likerto skalę. Sociodemografinė dalį sudarė klausimai apie respondentų lytį, amžių. Rūkymo įpročių informacijos dalį sudarė bendrinio pobūdžio klausimai apie respondentų žinias apie degiąsias cigaretes, klausiama buvo ir apie pačių apklausos dalyvių rūkymo įpročius. Požiūrio dalį sudarė klausimai apie degių cigarečių sukeltą priklausomybę, metimo rūkyti sunkumą, degių cigarečių pasyvaus įkvėpimo poveikį aplinkiniams, rūkančiųjų sergamumą kvėpavimo sistemos ligomis, asmenų polinkį pradėti rūkyti, jeigu yra rūkančių artimoje aplinkoje, socialinėse situacijose jaučiamą spaudimą rūkyti bei apie rūkančiųjų polinkį vartoti psichotropines medžiagas. Statistinė duomenų analizė buvo atlikta naudojantis „Microsoft Excel“ programa.

Rezultatai. Apklausoje dalyvavo N=1335 asmenys, bandžusių rūkyti degiąsias cigaretes buvo N=958 (71,8%). Didžioji dalis rūkančiųjų respondentų buvo merginos N=613 (64,1%), likusieji – vaikinai N=345 (35,9%). Rūkančių apklausos dalyvių amžius įvairus, 14 ir jaunesni N=12 (1,2%), 15-18 metų N=366 (38,2%), 19 ir vyresni N=580 (60,5%). Lyginant pagal lytį respondentų atsakymus į klausimą, kokio amžiaus jie buvo, kai pirmą kartą pabandė degiąsias cigaretes, matome, kad merginos pradeda rūkyti jaunesnės (10 arba jaunesnės, 11-14 metų, 15-18 metų bei 19 ir vyresnės atitinkamai 13,2%, 39,6%, 42,4% bei 4,7%), tuo tarpu vaikinai pirmą kartą bando rūkyti vyresniame amžiuje (10 arba jaunesni, 11-14 metų, 15-18 metų bei 19 ir vyresni atitinkamai 10,1%, 32,2%, 47,5% bei 10,1%). Vertinant savo žinias apie degiąsias cigaretes ir jų poveikį organizmui didžioji dauguma vertino jas „gerai“ ir „labai gerai“ N=733 (75,8%), tik maža dalis apklaustųjų šiek tiek žinojo bei nieko nežinojo N=233 (24,2%). Paklaustus respondentų nuomonės ar degiosios cigaretės sukelia priklausomybę, visiškai sutiko ir sutiko N=879 (91,6%), neturėjo nuomonės N=65 (6,8%), nesutiko ir visiškai

nesutiko N=15 (1,5%). Panašus požiūris buvo apie metimo rūkyti sunkumą – visiškai sutiko ir sutiko N=780 (81,41%), neturėjo nuomonės N=115 (12%), nesutiko ir visiškai nesutiko N=63 (6,6%). Paklausus nuomonės apie pasyviai įkvepiamų degių cigarečių garų kenkimą aplinkiniams – dauguma visiškai sutiko ir sutiko N=826 (86,2%), visiškai nesutiko ir nesutiko N=30 (3,1%), likusieji neturėjo nuomonės N=102 (10,7%). Respondentų paklausus, ar rūkantieji serga dažniau kvėpavimo sistemos ligomis nei nerūkantys asmenys, didžioji dalis visiškai sutiko ir sutiko N=737 (76,9%), tuo tarpu visiškai nesutiko ir nesutiko N=43 (4,5%), o neturėjo nuomonės N=178 (18,6%). Nuomonės tendencijos išliko panašios paklausus ar asmuo yra labiau linkęs pradėti rūkyti, jeigu jo aplinkoje žmonės rūko, visiškai sutiko ir sutiko N=820 (85,6%), visiškai nesutiko ir nesutiko N=31 (3,2%), tuo tarpu nuomonės neturėjo N=107 (11,2%). Paklausus ar socialinėse situacijose yra jaučiamas spaudimas rūkyti atsakymai buvo įvairūs, visiškai sutiko ir sutiko N=392 (40,9%), visiškai nesutiko ir nesutiko N=272 (28,4%), nuomonės neturėjo N=294 (30,7%). Nuomonė klausimu, ar asmenys, kurie vartoja psichotropines medžiagas dažniau rūko nei nevartojantys tokio tipo medžiagų, taip neišsiskyrė – visiškai sutiko ir sutiko N=638 (66,6%), visiškai nesutiko ir nesutiko N=80 (8,35%), o nuomonės neturėjo N=240 (25,1%).

Išvados. Apklausos rezultatai parodo, kad dauguma respondentų turi teisingas žinias apie degiąsias cigaretes ir jų žalą organizmui. Be to, didžioji dalis apklaustųjų sutinka, kad degiosios cigaretės sukelia priklausomybę, kas yra didelis rizikos veiksnys sveikatai. Tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad nemaža dalis apklaustųjų yra linkę pradėti rūkyti, jeigu jų artimoje aplinkoje yra rūkančiųjų, o tai rodo, kad reikia stiprinti prevencijos programas ir informacijos sklaidą, kad būtų padidintas visuomenės sąmoningumas apie degių cigarečių poveikį sveikatai.

Raktažodžiai. Jaunimas; požiūris; žinios; degiosios cigaretės.